

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ДУ «ЦЕНТРАЛЬНИЙ МЕТОДИЧНИЙ КАБІНЕТ
З ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МОЗ УКРАЇНИ»
ДО «ЦЕНТР ТЕСТУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ З
ВИЩОЮ ОСВІТОЮ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ «МЕДИЦИНА» І «ФАРМАЦІЯ»
ПРИ МІНІСТЕРСТВІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ»
ДВНЗ «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МОЗ УКРАЇНИ»

МАТЕРІАЛИ

**XV Всеукраїнської науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**(з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України
за допомогою відеоконференц-зв'язку)**

*17–18 травня 2018 року
м. Тернопіль*

Тернопіль
ТДМУ
«Укрмедкнига»
2018

УДК 378:61(063)(477)

Відповідальний за випуск: проф. А. Г. Шульгай.

Актуальні питання вищої медичної освіти в Україні (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XV Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (Тернопіль, 17–18 трав. 2018 р.) / Терноп. держ. мед. ун-т імені І. Я. Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2018. – 540 с.

довільній формі зауваження, в основному, містили побажання щодо збільшення кількості клінічних сценаріїв та охоплення ними невідкладних станів у неврології та ендокринології.

Висновок. Новий досвід симуляційного навчання був, у цілому, позитивно сприйнятий студентами міжнародного факультету. На їхню думку, симуляційне навчання має певні переваги над традиційними заняттями в клініці,

оскільки допомагає не тільки поліпшити свої знання з невідкладної медицини а й, передусім, краще усвідомлювати й аналізувати власні помилки.

Література

1. Chan Chi Ho et al. Evaluation of a simulation-based workshop on clinical performance for emergency physicians and nurses. *World J Emerg Med* 2015;6(1):16-22.

ДОДИПЛОМНЕ НАВЧАННЯ ЕКСТРЕНОЇ ТА НЕВІДКЛАДНОЇ ДОПОМОГИ ДІТЯМ З ВИКОРИСТАННЯМ СИМУЛЯЦІЙНИХ МЕТОДІВ

Старець О.О., Котова Н.В., Федоренко О.В.

Одеський національний медичний університет

Вступ. Важливим аспектом підготовки та підвищення кваліфікації лікарів є вибір прототипу рекомендацій з надання медичної допомоги. В Україні йде процес розробки медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги на засадах доказової медицини. Для забезпечення сучасних, науково обґрунтованих підходів до надання медичної допомоги рекомендовано використовувати керівництва (клінічні протоколи) провідних асоціацій фахівців розвинених країн світу і Всесвітньої організації охорони здоров'я [1,2].

Прикладом такого прототипу є курс American Heart Association (AHA) і American Academy of Pediatrics (AAP) «Pediatric Emergency Assessment, Recognition and Stabilization» (PEARS®). Метою курсу PEARS® є покращення якості медичної допомоги дітям у важкому стані, що приводить до поліпшення результатів [3]. Навчальний курс PEARS® допомагає медичним працівникам розвивати знання та навички, необхідні для проведення екстреної оцінки та початкової стабілізації важкохворих дітей будь-якого віку. PEARS® вчить студентів, як розпізнати важкі респіраторні розлади (пневмонія, обструкція дихальних шляхів різного генезу), шок різного генезу, зупинка дихання та серцевої діяльності, а також надати відповідну короткочасну допомогу, доки дитина не буде стабілізована, або переведена до відділення інтенсивної терапії. Тому метою був аналіз досвіду впровадження в медичний освітній процес симуляційних методів навчання і універсального підходу до швидкої оцінки, розпізнавання та стабілізації станів, що загрожують життю дитини.

Матеріал і методи. Для навчання студентів навичкам надання екстреної та невідкладної допомоги при критичних станах у дітей на базі кафедри пропедевтики педіатрії Одеського національного медичного університету створено симуляційний клас, оснащений сучасними манекенами-симуляторами і багатоцільовими педіатричними симуляторами фірми-виробника Gaumard. За 2017 рік у симуляційному класі пройшли навчання 786 студентів.

Результати та їх обговорення. У робочих програмах дисципліни «Педіатрія» на IV та V курсі було виділено по 6 навчальних годин на тему «Невідкладні стани у педіатрії» для роботи студентів у симуляційному класі, де 30 % робочого часу – теоретична підготовка, а 70 % робочого часу – практичне оволодіння навичками медичної допомоги з використанням симуляційних методів навчання. Студенти IV курсу вивчали основні принципи оцінки, розпізнавання та стабілізації невідкладних станів у дітей за принципами навчального курсу PEARS® (з урахуванням національних уніфікованих клінічних протоколів екстре-

ної та невідкладної допомоги і оновлених рекомендацій АНА по серцево-легеневій реабілітації (СЛР) та невідкладної допомоги при серцево-судинних захворюваннях від 2015 р.) та навички СЛР, створення прохідності дихальних шляхів, алгоритм допомоги при анафілактичному шоці. Студенти V курсу засвоювали основи початкової та реанімаційної допомоги новонародженим, що базуються на матеріалі навчального курсу АНА і ААР «Реанімація новонароджених» (з урахуванням рекомендацій уніфікованого клінічного протоколу «Початкова, реанімаційна та післяреанімаційна допомога новонародженим в Україні») та практичні навички за алгоритмом первинної реанімації новонароджених для дітей ≥ 32 тижнів гестації.

Практична частина навчання з використанням підходів курсу PEARS® включає оволодіння практичними навичками з використанням імітаційних методів. За розробленими клінічними сценаріями за допомогою комп'ютера симуляційному манекену задавались зміни стану і фізіологічних параметрів (частота серцевих скорочень, дихання, дихальні шуми, судоми, колір шкіри, реакції зіниць на світло, артеріальний тиск, сатурація, ЕКГ тощо). Студент повинен виконати усі етапи оцінки, розпізнати патологічні стани та інсценувати реальний процес надання медичної допомоги. Зворотна реакція симуляційного манекена моделюється в залежності від того, правильно чи хибно виконуються втручання за визначений час, тобто йде пряма оцінка дій студента, що не вимагає додаткових інтерпретацій і коментарів. На більш простих багатоцільових педіатричних симуляторах відпрацьовуються моторні навички створення прохідності дихальних шляхів і СЛР.

Всі студенти, які працювали у симуляційному класі, відзначали високий рівень реалістичності симуляційного навчання і високу ефективність закріплення теоретичних знань при одночасному формуванні психомоторних навичок. Вони висловлювали побажання збільшити кількість навчальних годин з використанням манекенів-симуляторів і розширити перелік практичних навичок.

Висновок. Створення і робота симуляційного класу – це складний процес, що супроводжується багатьма викликами для викладацького колективу, такими як необхідність засвоювати нове високотехнологічне обладнання, вивчати тонкощі суміжних дисциплін, створювати нові клінічні сценарії та реалістичне навколишнє середовище для їх інсценування, засвоювати нові педагогічні підходи до навчання, вдосконалювати навички комунікації, основи командної роботи, тощо. Симуляційне навчання навичкам екстреної та невідкладної допомоги дітям демонструє суттєві переваги перед традиційними формами навчання.

При впровадженні симуляційних методів необхідно використовувати міжнародно признані навчальні програми, прикладом цього є навчальний курс з педіатричної оцінки, розпізнавання та стабілізації невідкладних станів у дітей.

Література

1. Bradley P. The history of simulation in medical education and possible future directions. *Med. Educ.* 2006. № 40 (3). P 254–262. doi:10.1111/j.1365-2929.2006.02394.x

2. Gaba D. M. The future vision of simulation in health care. *Qual. Saf. Health Care.* 2004. № 13(Suppl 1). P. i2–i10. doi: 10.1136/qshc.2004.009878.

3. PEARS: Pediatric Emergency Assessment, Recognition, and Stabilization. Provider Manual. American Heart Association. American Academy of Pediatrics. 2016. Available at: <https://ebooks.heart.org/product/pediatric-emergency-assessment-recognition-stabilization-provider-manual-short-title-if-needed-pears>.

ПРАКТИЧНА ПІДГОТОВКА У ДОДИПЛОМНОМУ НАВЧАННІ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ

Удод О. А., Яковлева Н. М., Центіло В. Г., Вороніна Г. С., Драмарецька С. І.

Донецький національний медичний університет

Вступ. Процес реформування вищої медичної та стоматологічної освіти, що перманентно триває в країні, як відомо, має бути спрямований, перш за все, на задоволення потреб вітчизняної практичної охорони здоров'я та синхронізацію з міжнародними стандартами надання медичної та стоматологічної допомоги. З іншого боку, реформи, завдяки синтезу освіти, науки та інноваційної діяльності, будуть сприяти переорієнтації на особистісну парадигму та компетентнісний підхід, як пріоритетний, що певним чином повинно знайти відображення у нових стандартах вищої стоматологічної освіти [1]. Саме така освітня модернізація має стимулювати формування у майбутніх лікарів-стоматологів професійних компетенцій, які здатні забезпечити їх високу конкурентоспроможність на сучасному вітчизняному та європейському ринку стоматологічних послуг [2].

Основна частина. Компетентнісний підхід передбачає спрямованість здобувачів вищої стоматологічної освіти на набуття професійних вмінь, якими вони повинні володіти після завершення навчання за певним освітньо-науковим рівнем. Добре відомо, що найважливішою складовою такої прикладної спеціальності, як стоматологія, є практичні навички, оволодіння якими забезпечує здійснення, власне, лікарської діяльності. Саме тому у системі додипломної підготовки лікарів-стоматологів практична підготовка відіграє провідну роль. Необхідні для здійснення професійної діяльності уміння та практичні навички студенти-стоматологи набувають на пропедевтичному курсі на тренажерах, муляжах та фантомах і на клінічних циклах у ході курації пацієнтів під час практичних занять, а також протягом виробничої практики. Однак на практичному занятті студенти мають можливість лише засвоїти певні стоматологічні маніпуляції, а повною мірою закріпити їх можливо тільки під час повноцінної та довготривалої виробничої практики у профільних лікувальних закладах під контролем керівника. У той же час, в умовах

існування розгалуженої мережі закладів різних форм власності поряд з державними та комунальними лікувальними закладами, в яких, власне, і розташовані профільні кафедри більшості закладів вищої медичної освіти, в останні значно скоротилася кількість пацієнтів. Такий стан значно ускладнює забезпечення занять тематичними хворими, що відбувається на засвоєнні практичних навичок студентами. Тим більш, що перспективи реформування вітчизняної охорони здоров'я, зокрема, стоматологічної допомоги, у найближчі часи передбачає певні зміни у взаємодіях стоматологічних лікувальних закладів та профільних кафедр. Певним вирішенням, можливо, слід вважати університетські клініки, але для цього необхідно знайти їм місце у реформованій охороні здоров'я. Поки що провідною у практичній підготовці залишається виробнича практика, яку слід розглядати, як самостійний вид навчальної діяльності, без переведення у ранг аудиторних занять, та проводити її у лікувальних закладах різних форм власності, у тому числі, можливо, приватних.

Висновок. Практична підготовка студентів-стоматологів має забезпечити досягнення кінцевих цілей навчання та їх майбутню професійну діяльність, а компетентнісний підхід створює умови для самобутньої моделі вітчизняної вищої стоматологічної освіти, яка, у той же час, буде відповідати вимогам європейського освітнього простору та ринку праці.

Література:

1. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: Выявление, развитие, реализация / Равен Дж. – М., 2002. – 237 с.

2. Удод А. А. Подготовка специалиста-стоматолога: профессионально-деятельностный подход / А. А. Удод, Л. И. Косарева, М. Б. Первак, И. И. Зинкович // *Вісник проблем біології і медицини.* – 2012. – Вип. 2. – С. 110–111.

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТА-МЕДИКА В РАМКАХ ПРАКТИКИ СИМУЛЯЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Федотов В.П., Кірієнко В.О.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Стрімкий розвиток науки, зокрема медичної, розвиток нових високоточних технологій, потребує підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які мають володіти новітніми технологіями та мають бути здатними

об'єднувати в одну цілісну систему свої теоретичні знання та практичні навички. За останні роки в Україні спостерігається активне впровадження світового досвіду в галузі симуляційних методик навчання, у медичних університе-